

מפני החכם הגדול הרב ר' אברהם כרמי דוד ובר צדיק לברכה להשלים לו כל הספר מהעתקתי ויהי גם כן קשה בעיני בעבור שקדם זולתי להעתיקו שלא יחשב אותי כמתכבד בקלונו. ופיסתי אותו להניח לי שלא יביאני אל הדבר הזה וגליתי את אנוש שבעבור כבוד ר' יוסף שקדם להעתיקו אני עושה. ולא שוה לי עמ. ובאשר ראיתי הסכמתו. התחייבתי לבטל דעתי מפני דעתו כדי להפיק רווח ותאוותו. ונצרכת לי לזכור את זה בתחלת הספר הזה שלא יחשוב אדם עלי כי מרצוני באתי בעקבי ההעתיקה הזאת. ויודע מחשבות אדם ידע כי לא לאחת מאלה נבנסתי בדבר וכי לא לרצוני החלתי אותו. אך הנברתי רצון כי שנתחייבתי לעשות רצוני על רצוני והוא עדי ושהרי על זה די בזה לנקות את עצמי. ואחרי אשר החלתי להעתיק לא יכולתי לשקר באמונתי ולנסות מדרך האמת הנכונה ולעשות מלאכת ה' ברכיה. ואחזיק עצמי כפתי וסבל בעבור כבוד אחרים. והעתיקתי כאשר נראה לי וכפי הבנתי. ונפני שהספר הזה עתה בשתי העתקות ועל ג' ענינים. אני מפייס כל מי שיבא לכתוב מאזי מרם שרצה ומשביעני באלוהים שיכתוב שם המתרגם תחלה על הספר כדי שלא תושט עלינו חמאת באשר לא נואלנו ולא חמאנו. ודי לנו בשגיאותינו מעומם עלינו משל אחרים ומרוסיף על המאותינו פשעי זולתנו. ורבותינו ז"ל הזהירו על זה ואמרו כל האומר דבר בשם אומרו מביא נאולה לעולם. ומה שאמרתי כי הספר הזה בשתי העתקות ועל שלשה ענינים. מפני שיש ממנו ביד קצת בני אדם ספרים שהשער הראשון בהם מהעתקתי בלבד ואח"כ העתיק ר' יוסף גם הוא השער הראשון והשלים הספר משלו וישנו ביד אחרים כולו מהעתקתי. וגם אני השלמתי כולו בהעתקתי כאשר שאל מפני הרב החכם הגדול ר"י. ומי שמתקן במלותיו במקום הראוי לתקן וידעני לזכות במה שקצתי וזכרו יצארו לראות במוטו. וזה החלי בדברי המחבר בשם האל האחד :

אמר המתרגם, מן הדעות אשר השכל מעיד עליו כי כל מלאכת צריכה ידיעה וכל מעשה צריך למחשבה ואם ישאל שואל מה היא ידיעה נאמר כי ידיעה היא התבארות הדבר והתבוננותו כאשר הוא. ואם נאמר הסרה אשר תודענה בה ידיעות יהיה גם כן נכון. וכן אם ישאל מה היא המחשבה נאמר כי המחשבה היא כח שכלי יושם בדברים והוא כח מכוונת הנפש המדברת ועל כן כל מחשב מדבר. וכן מן הדעות שהמחשבה היא קודמת למעשה כאשר אמרו החכמים תחלת המעשה הוא סוף המחשבה. ואע"פ שמה שאמרנו הוא תקוע בשכל ונמצא בדברי החכמים, התורה נ"כ מעידה עליו במה שאמרה במלאכת המשכן מלא אותם חכמה לב לעשות כל מלאכת חרש וחושב. ואמרה ולחשוב מחשבות לעשות בזהב ובכסף ובנחשת. ואחרי אשר הקדמנו זה המעור נאמר כי כל מעשה שהיה לצורך בני אדם צריך שיעשהו עושהו באמונה ובזהירות אחר שיחשוב עליו ותבאר לו כי ידיעתו מנעת לעשותו על אפני כ"ש מעשה שהוא לצורך תורתם ואמונתם שהוא מלאכת שמים ומלאכת ה'. ובס' מבחר הפניות כתוב אין דבר שמעיל לאדם כרעתו מעלתו והגעת שכלו וחכמתו וידבר כפיהם. ויש בו כתוב מי שמתחכם מבלי חכמה הוא כחמור דריחים טובב טובב ואינו ח' ממקומו. ויש בו כתוב אל האמר במה שלא תדע ארע מן תחשך במה שתדע. ואמרו החכמים מי שכלל וחשב שידע סכלות כפולה. והבאתי הדברים האלה בעבור מה שאירע לנו בהעתקת הספר הזה והוא שהרב החכם רבנא משיולם בר"י זצ"ל שאל ממני להעתיק לו ממנו השער הראשון שהוא שער היחוד. והעתקתי לו אע"פ שהיה קשה בעיני שהכניסני בזה מפני הענינים אשר זכרתים בפתיחה אשר כתבתי לו על השער ההוא אך במלתי רצוני מפני רצוני. ובא אחר כן ר' יוסף קמחי הספדי להעתיק לו שאר הספר והעתיק מן השער השני והלאה. ועתה שאל

השער השני שער הבחינה

בכאור אופני הבחינה בברואים ורב טוב האלהים עליהם. וזה פתח השער:

אמר המחבר מפני שהקדמנו בשער הראשון אופני יחוד האלהים בלב שלם והיותה הבחינה בחכמה הנראית כבריאת הכורא יתעלה הדרך הקרובה אל בירור מציאותו והנתיב הסלול לדעת אמתתו התחייבנו להדריקו אליו כדי לסמוך כל שער אל מה שהוא דומה לו מן השערים ולהביא אחר כל ענין מה שיאמר לו מן הענינים אשר בהם נתחייב בעבודת האל יתעלה אשר בראנו לה כמ"ש החכם (קבלה נ) והאלהים עשה שייראו מלפניו. ונאמר תחלה כי טובות האל יתעלה על בראויו ואם הן כוללות את כלם כמ"ש הכתוב (מלכים קמה) טוב ה' לכל רובם מעורים מהבירים ומהבין גודל מעלותם ואינם משכילים ענינם מפני שלשה דברים. אחד מהם רוב התעסקם בענין העולם ותענוגיו והתאוותם מה שלא יגיעו כממנו והתעלמם מהבית אל טובות הכורא עליהם מפני שלבם תלוי בעוצם מה שהם מקיים ממלאת תאותם והשלמת משאלותם כי כל אשר יגיעו ממנו

מרפא לנפש

אמר המחבר והיות הבחינה כו' ר"ל על ידי נסחוק ומסוקן בחכמה כגורל יתכן כמיוסון נוכח לכל מלאותו ויתכן כי וזלם לו אין דרך לדעת אותו כמ"ש בשער סיפור: והנתיב כולו דרך סכסוכים וספולות: התחייבנו להדריקו אליו כו' ר"ל לך ראו וכו' למחבר שער סכסוכים אחר שער סיפור כדי לסמוך בו: אשר בהם נתחייב בעבודת האל יתעלה אחר שנתברר לנו שני סכסוכים סקודמים דהיינו יחוד האל בלב שלם ובכחם כגורליו אליו מלאות חושים לעצמו ותגבר על כל סכסוכים שחייב עמו כמו שכתב בשער סכסוכי: אשר בראנו לה כשכל זאת כלל סכסוכים ואלו כל סכסוכים שחייב עמו כגורליו וזממנו לירא אותו ולרדן למעוהו ולעבוד אותו: ונאמר חזרה ונקדים חמלה להבין את זאת מלאות סכסוכי טוב ומשוב לכל אחד ואחד מפני אדם וא"כ כולם מהווים לעבוד ולרדן למעוהו ומפני מה רוב סכסוכים כשירים ר"ל כמיוסון מלאות מרכיבים סכסוכים כגדולות ואינם מבינים גודל מעלת סכסוכים ואינם משכילים ענינם עולם א"כ סכסוכי מהתנסה עמםס ולתם סכסוכי וסודלם

אמר המחבר ואם כך כיתבר מפני שהקדמנו בשער הראשון ויחיל מיר האבין פריער אין דעם ערשטן שער געשטעלט אופני יחוד האלהים בלב שלם די אופנים ווי מען זאל פר שטיין מיט דעם גאנצן הארצין

דעם יחוד פון גאט והיותה כו' אונז גארטין איז געשטעלט אז דעם פרוכטונג און אבטונג געבין איה די חכמה וואס ווערט געווען אין די פשעפענס פון דעם פשעפר הקרובה אין די גאנצן שטער וועג צו וויסן קלאר וויין מציאות והנתיב הסלול אונז די אויס געטראפענע וועג לדעת אמתתו צו געוואר ווערין וויין ווארהייט: בלומר דרך דעם קאן מען קלאר וויסן אז גאט ב"ה איז איין ארד אמת התחייבנו להדריקו אליו דרום בארצין מיר דעם שער הבחינה שטעלן ביי דעם שער הידוע כדי לסמוך כל שער כל כך צו שטעלן ביי איטליכן שער איז אין שער וואס איז גלייך צו דעם פריערדיגן שער ולהביא אחר כל ענין אונז נאך איטליכן ענין צו פריינגען מה שיאמר לו פון ועלכע ענינים וואס שייקט זיך צו דעם פריערדיגן ענין אשר בהם וואס דרך דעם וואס די צוויי שערים שער היחוד אונז שער הבחינה וועלן אונז אויס געקערט ווערין נתחייב בעבודת האל וועלן מיר וויסן אז מיר ווייגן חייב אין דעם דריקט פון גאט יתעלה אשר בראנו לה וואס ער האט אונז פאשאפן אז מיר זאלן אים דינן און גאט וואס ער מעגן זיין פרייפקייט אז ווי דר חכם שלמה המלך האט געזאגט והאלהים עשה שייראו מלפניו און גאט האט דרום געזאן מיר זאלן זיך פארקומן פר אים ונאמר תחלה אונז מיר וועלן זאגן צום ערשטן כי טובות האל יתעלה אז דא טובות פון גאט וואס ער טוט מיט וויינע פשעפענס וואס הן כוללות את כולם אונז גאטשע ווי גייען אן אלע מיט אונגער אז ווי עס שטייט אין תהלים טוב ה' לכל גאט איז גוט צו אלע וואלטן דאך אלע באדארפן צו לויבן גאט ב"ה אויף די טובות רובם מעורים מהבירים פון דעקס וועגן ווייגן פיל פון ווי ווא בלינד צו דר קענען די טובות ומהבין גודל מעלת אונז פון צו פר שטיין וויינע גרויסע מעלות ווינס משכילים ענינם אונז ווי פר שטיינען גיט וויינע וואס ווי אזא גאט איז זיך גארט מיט זיך אונז צו געבן איין לויב דר פר צו השם ויתברך אונז דאס איז מפני שלשה דברים פון דריי זאכן וועגן אחד מהם איין זאך פון ווי איז רוב התעסקם בענין העולם ותענוגיו ויחיל ויחיל דאס רוב פון וויינע עסקים איז נאר אין די זאכן פון דעם עולם אונז אין וויינע תענוגים והתאוותם אונז ווי געקומן ועלכעס וואס ווי קעגן דר צו גיט גרייכן והתעלסם כהבית כי אונז וואס ווי פר היילן זיך צו פארקומן די טובות וואס דער פשעפר טוט מיט ווי אונז צו געבן אים דרויף איין שבת מפני שלבם חלוי כו' ויחיל ויחיל הארץ היינט אן דר זאך ועלכעס וואס ווי האבין דרך דעם ממלאת תאותם צו דר פילן וייער תאוה והשלמת משאלותם און גארט צו ווי וייער בערער

אל מעלה מבקשים מה שהוא למעלה ממנו ודורשים מה שאדירה ותמטענה בעיניהם המוכות הרבות ותקטענה צלם דממות הנדלות עד שהם חושבים כל מוכה שיש לזולתם כאילו נשללה מהם ומה שהגיע אליהם ממנה רעות מוצאות אותם ולא יבינו אל פעולות ה' המטיב בהם אליהם כמ"ש הכתוב (ס"י) רשע כנבה אפול כי ידוש און אליהם כל ממותיו. והשני צוהם אל העוה"ז והם נמשלים כבהמות סכלות ובעיר כמ"ש הכתוב (איוב י"ב) ועיר פרא אדם יולד והתגדלם במכות האלהים העודפות והתגלגלם בהם עד ששבו אצלם רגילות וידועות כאילו הם עצמיות להם בלתי סורות מאתם ולא נפרדות מהם כל ימיהם. וכאשר ישכילו ותתחזק הכרתם יסכלו מוכות הבורא עליהם ואינם משימים על לבם חיוב ההודאה עליה ספני שאינם יודעים מעלת המוכה והמטיב בה אליהם. ומשלם בזה לתינוק שמצאו איש אחד מאנשי החסד כמדבר וחמל עליו ואספהו אל ביתו ויגדלוהו

מרא לנפש

לכ"י עולים ואמר שמתענה סוף נפשי יי דברים. א' מ"ס כוא מפי שרצן עסקים ומעשנים כוא רק כנפיו כשריו ומענונו אהלו תפוס לנרדם שלא יוכלו להניעם ולהסיעם ולכן התגלמו מלכיות ולתת שנה וכוונתם על כוונות שיש בידם ותפסע עמם כי כל זה חינו סוף לנס ונסה אלא מפי שרצן עסקים יותר ויותר מזה שנידע: עד שהם ורשבים אלהים שיש לנס כרכס מסס ותר: בשילה נגלה מהם כי ראו לנס לנס מהם שיש לתירו ומש אלא סוף דעם שפלא אולם כי כל מפי ענינים ולכן לא כעט אל פעולתם כ' מה שמביא עם אלהם חמיר אם מעט אם כרכס סכל כוא מוכה ואין אדם נעם כמותו לחנוני: כמו שאמר הכתוב רשע כנבה אפול כי ידוש און אליהם כמ"ש הכתוב (איוב י"ב) ועיר פרא אדם יולד והתגדלם במכות האלהים העודפות והתגלגלם בהם עד ששבו אצלם רגילות וידועות כאילו הם עצמיות להם בלתי סורות מאתם ולא נפרדות מהם כל ימיהם. וכאשר ישכילו ותתחזק הכרתם יסכלו מוכות הבורא עליהם ואינם משימים על לבם חיוב ההודאה עליה ספני שאינם יודעים מעלת המוכה והמטיב בה אליהם. ומשלם בזה לתינוק שמצאו איש אחד מאנשי החסד כמדבר וחמל עליו ואספהו אל ביתו ויגדלוהו

כי כל אשר יביר ויארם ויארם פר איין מעלה ויי גריבון פון פארום העולם ההו מבקשים מה שהוא למעלה ממנו ויולי ויי נאך קרעבן צו איין העקעקע מעלה דר פון דורשים מה שאדירה און פארשטיין נאך דעם וואס דס ציהם נאך וף: למשל כבוד ציהם וף נאך עשירות מיטן דרדך הטבע נאכא אז איינר גרייטש עשירות וואס ער נאך צו גרייבן כבוד והמעטנה בעיניהם און איין וייערע אוינען וייענע דר פיל מוכות וואס נאט נאט ויי נאטן והקטנה אצלם און דר גרייבן מכות מיט וין ביי ויי נאך גליין עד שהם חושבים ביי ויי מראקטין כל מוכה שיש לזולתם אז דאס אלץ נט וואס אנדערע דאקין כאילו נשללה מהם מראקטין ויי גליין ויי דאס אז ביי ויי אונקע גרייבט ויארם ויי פראקטין דאס צו דאקין און עס איז וייערע ושה שרעית אליהם ממנה און דאס נאט וואס ויי דאקין רעקענען ויי עס רעות מוצאות אותם ויארם גליין דאט ויי גרייבט וייל אנדערע דאקין דאך קער גושם פון ויי ולא יבינו אל פעולות ה' און ויי וייל נט פר שטיין צו דר ווערע פון נאט המטיב בהם אליהם וואס ער דאס צו ויי פגישונג מיט דר מוכות דרום וואלטן ויי ניש ויקערט ענעם נאכא ויין ויי דר פסק וואס אין תהלים רשע כנבה אפול כי ידוש און ויי רשע מוכות ויין דויער פנים דאס הייבט איינר ויין גרים נאך וייל ער גושם פארשטן נאט וואס דאס איס גיגעבן ויין גושם ויין אליהם כל ממותיו עד דאט אין אלע וייענע מכות אז עס איז ניש פר דאקין קיין נאט דא נאר אפגעקלט עקטם וף אללין אלץ דוג והשני און דאס אנדערע איז צוהם אל העולם הזה כיו וייל אז בשעת ויי גיגען ארים פון דר מושקע לייב וייענע ויי גלייך צו גארשע כבהמות ובעיר און ויי איין חנן אויול און פר שטייגן ניש צווישן גושם אנדער בייין והתגלגלם במכות האלהים און ווערין אויף גיגעבן איין דר מוכות פון נאט וואס ויי וייענע וייער פיל והתגלגלם בהם און ווערין איין וייענע צילט איין ויי עד ששבו אצלם רגילות וידועות ביי ויי ווערין דרינען אזו וייוואונם און בקענעם כאילו הם עצמיות להם גלייך ויי דאס גלייך צו וייער בשעפניגם און איין דעם דאקין ויארם ניש גיקאטן פשאפן ווערין בלתי סורות מאתם עס קאן וף ניש מעק קערן פון ויי ולא נפרדות מהם און עס וועט וף פון ויי ניש אפ שיידין וכאשר ישכילו און אפילו אז ויי ווערין שוין קלוג און וייער פר שטאנד ווערם שטאנדקער יסכלו מכות הבורא עליהם ויולי ויי ניש פר שטיין אז דר בשעפן דאט ויי דר מוכות גיטאן און בלייבן דרינען נאכעלש ואינם כשרים על לבם כי און נאטן ניש אויף וייער הארץ אז ויארם וייענע חייב צו לויבן נאט פר דר מוכות ספני שאינם יודעים מעלת המוכה וייל ויי פר שטייגן ניש דר מעלה פון דר מוכה והמטיב בה אליהם און ווער דאס נאט דאט ויי גיטאן: ומשלם בזה און וייער קושל איז דרינען לתינוק שמצאו איש אחד כי צו איין קינר וואס

לתועלתם וכונת תקנות. וזמן להם בעום כל זה כחלים מעילים ורופא חכם לרפאם ברה ידי שייטיב ראותם והם התעלמו מעמק ברפואת עיניהם ולא שמעו אל הרופא אשר היה מתעסק ברפואתם והיו הולכים בבית בענין רע מעורונם וכל אשר הלכו בבית נכשלו בדברים המוכנים לתועלתם ונפלו על פניהם והיה מהם מי שנפצע ומי שנשבר ודכ צערם ונכפלה רעתם והיו מתרעמים על בע"ה והבונה אותו וגנו את מעשהו והיה בעיניהם נכסצר וכמנהיג רע וחשוב כי לא כיון בהם כונת טובה וחסד כ"א כונת הצער והזקק ונרם להם זה לכפור בטובת בע"ה וחסדו כשנו החכם (קהל י') וגם בדרך כסמכל הולך לבו חסד ואמר לכל סכל זה וכיון שהוא כן התחייבו אנשי החכמה והספד העירי מי שלא הבין טובות הבורא ולהורות בני אדם לדעת יתרנם כדרך שלכם. כי כמה טובות מעט בעליהם ליהנות מהם וערכב שמחתו בהם חסרון הכרתו אותם וידיעתו מעלותם וכשמעיר

מרפא לנפש

[illegible]

ג'ט

מרפא לנפש

[illegible]

כל אשר הפך ה' עשה בשמים ובארץ והאלהים יודע אם בעבורה לא היו כל הבריות בדמות אחד ותמונה אחת והדין נותן בעבור זה השתנות סימני החכמה בברואים וחכמתו יתברך נעלמה מהשיג. אך וברנו אחד מהרבה פנים שלא הגענו אליהם ולו יתעלה החכמה המגעת ואנו אלוה מבלעדו :

פרק ב אך אם אנו חייבין לבחון בברואים אם לא, נאמר כי הבחינה בברואים והבאת ראיה מהם להכמת הכורא ית' אנו חייבין בה מן המושכל

ומן הכתוב ומן הקבלה. מן המושכל כי השכל מעיד שיתרון המדבר על שאינו מדבר הוא בעבור יתרון הברתו והבנתו וקבלת דעת מודי ההבנה המקיימים בכל העולם כמו שאמר הכתוב (זויר ל) מלפנו כמבול ארץ ומעוף השמים יחבנו. וזהאדם חושב ומתוכנן כיודי החכמה ובחון-סמינתי יהיה יתרונו על ההבנה כפי הבנתו. ואם יתעלם מהם לא יהיה דומה לבהמה, אך יותר גרוע ממנה כמ"ש הכתוב (שפיע 6) ידע

מרפא לנפש

[illegible][illegible]

אז אם אנו חייבין לבחון בברואים אם לא נאזר איוב מיר וייען חרב אפוא צו זעבן אוף דא פאשענשט
 איוב נישט נאכר וועלן מיר דאס זאגן כי הבחנה בברואים אז דאס וואס מען ווילער אפאסונג צו זעבן
 אוף דא פאשענשט ורבותא רחיה טרם כי אנן איין בראיה דר פון צו פריינען אוף דער חקקה פון דעם
 פאשענער און חייבים דה וייען מיר דרנען חרב פון המושל כי מען קאן דאס באצווייגן מיט
 דעם שולל און פראבירן אז פון דעם איז מיר האבין מקבל וייען פון אינווערסע קאזים פון
 המושל פון דעם שולל קאן מען עס באצווייגן כי וואס מען וויל דאס שולל איז מעיד שיינען המברר אז
 מען שולל וואס אפגעשטאן דאס מען פאר דה חקקה רוא איז נאזר ענדען יתרון פון וועגן ווייל דער נאם
 מען קענעןשטאט און פאר שטאנד צו פאר שטיין די סודות פון דער חקקה וקובלן דעם סודי החכמה אז
 וואס ער איז מקבל דאס וויסן שאפט פון די סודות פון דער חקקה המסוימים בכל העולם וואס וייען
 געזעס גווארן אין דער וועלט אז וויא דער פסוק זאגט אין איוב סלמנו כבהמות ארץ נאם דאס אויגן
 אפאכט דרנען מען חקקה פון די בהמות פון די ערד וספוק השמים ויחכנו אונ מער אז די פניול וואס
 פליהטע אונזערע דעם דריטל האט ער אונז מלגז נאכאם וכסאם חושב כי אנו אז דער מענטש פראבירט
 און פאר שטייט אין דיאל סודות פון דער חקקה ונחית סיפיה ופירט אונז סיפיהם יהיה יתרון וועט
 ער האבן איין געשענער מעלה פון אברהם פון וועגן דין פאר שטאנד און יחלים טרם און אבר א

שור קנהו וחמור אכוס בעליו ישראל לא ידע וגו'. וכן הכתוב מה שאמר (ס"מ) שאו מרוב עיניהם וראו כי ברא אלה ואמר (הכלים ה') כי אראה שמך מעשה אצבעותיך ית וכוונתם אשר כוננתה ואמר הכתוב (ספ"מ) הלאו תדעו הלאו תשמעו הלאו תראו לכם וגו' ואמר (ס"מ) החרשים שמעו והעורים הביטו לראות ואמר (קל"ו) טוב ללכת אל בית אכל סלכת אל בית משתה כאשר הוא סוף כל האדם והתי יתן אל לבו ואמר (ס"ב) הבחם עיניו בראשו והכסיל בחשך הולך ואמר (מס"ד) ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום דרך רשעים כאפלה לא ידעו במה יכשלו. וכן המקובל מה שאמרו ו'ל כל היודע לחשב בתקופות ומזלות ואינו מהשב עליו הכתוב אומר (ספ"מ) והיה כנור ונבל תוף והליל ויון משתיהם ואת פעל ה' לא יביטו ומעשה ידיו לא ראו. ואמרו מניין שחייב אדם לחשב בתקופות ומזלות שנאמר (דנ"ס) ושבתם ועשיתם כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים אשר ישמעו וגו' איזו היא חכמה ובינה שהיא לעיני העמים הוי אומר זה חשבון תקופות ומזלות ואמרו הוי מהשב הפסד מצוה כנגד שברה וזכר עבירה כנגד הפסדה. ואמרו אלכלא נתנה תורה לישראל למדנו צניעות

מכאן לנפש

יותר מנכחות: ויחכמו ויזהר מעוף כפמים: הלא הוזה מלך לך כל כניעות מוכחות ספק: והתי יתן אל לבו פו כלנו מי כמש לקון: כל היודע לחשוב הקוזה ספק מ"ו: ואמרו הוי מחשב כו' וזה רחוק מלא יביט ספק ככוס כסדר אין כניען ספקי להבין ולהתבונן ספקי ככל מעשיו: ואמרו אלכלא נתנה תורה עיונין מ"ו: ענינות מחחול כלום עד פר דרלס וך פח אכסונן צו געבין דרוף לא יייה דמח להבסח וועט ער גיט גליף וין צו אנהרעה אד ויזהר גרוע ממנה נאר ער וועט נאך ערנר וין פון איר וויא עס שטייט אין ישיעה ידע שור קנהו דר אקס קען וין ראל וואס האט אים נקיפט וחמור אכוס בעליו און דער אייזיל קען דעם בארפ פון וין הערין וואס ער גיט אים דרינגן עסן. און אף שטייט שאו מרוב עיניהם וראו כי ברא אלה היבט אף איינערע אויגן צו דעם היכל און זעהט ווער עס האט ב'שאפן דיא ויזכן. און עס שטייט אין תהלים כי אראה שיער מפעור אבנתיך או אף זעהט וין היכל דת וכוונתה די לבנה און שטייט וואס דו האבסט אן גיברייט ובר און עס שטייט אין קבלת טוב ללכת אל בית אכל משתה עס אין בעקר צו גיין אין איין מחווער הויז איידער אין איין מירנא הויז כאשר הוא סוף כל האדם ויזיל דאס מחווער איז רעד סוף פון אלע מענטשן והתי יתן אל לבו און דער לעבעדיגער מענטש ואל וך דאס צום בארצין געבן. און נאך שטייט דארטן הבחם עיניו בראשו דר רבם בשעת אז ער טוט איין וואך קלערט ער וואס רעד סוף דר פון וועט וין והכסיל בחושך ויזיל און דר נאר איז גליף וויא ער גיט אין דר פינגער און עס שטייט אין מסלף ואורח צדיקים כאור נוגה און דיא וועט פון דיא צדיקים איז און וויא איין לכתער שטייער הייל וואר עד נכון היום וואס ער גיט און ליכט בוי אף דעם העלן טאג וין דר רשעים כאפלה אפך די וועט פון דר רשעים איז וויא איין געביל לא ידעו במה יכשלו וויא ווייזן גיט וויא ארום וי טען גיטשויקלס הערין וכן המקובל און פון די רבנים דאגן מיר דאס אף גלעדיגס מה שאמרו ו'ל כל היודע לחשב כו' וואס וויא דאבין וינאגט דער וואס קאן רעקענין דיא תקופות און מזלות ואינו מחשב און רעקענין וויא גיט עליו הכתוב אימר אף דעם ונאגט דער פסוק והיה כנור ונבל כו' און עס וואר איין בארפ און איין פידיל און איין פויק און אפיפיל און ויין איז וייער גיטראנק ואת פעל ה' לא יביטו און די ווערן פון נאט דאגן וויא גיט גלויבט ומשנה ידיו לא ראו און די ווערן פון וייער הענד ראבין וי גיט בעקער צו זעהן יאמרו און נאך ראבין די רבנים ונאגט מנין שחייב אדם כו' פון וואגען לערנן מיר אפ אים איין מענטש איז קרוב צו רעקענין די תקופות און מזלות שנאמר ווארום עס שטייט אין פסוק ושבתם ועשיתם און איר דאלט היטן און טאג דאס כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני רבנים ויזיל דאס איז איידער רבקה און איידער פר שטאנד פר די אויגן פון די פעלער דרשתי די גברא איזו היא חכמה כו' וועלכעס איז איין קלוגהייט און פאר שטאנד וואס קען קאן ווייזן פאר דיא פעלער הוי אומר זה חשבון כו' כוז מען וואגן דאס איז דאס רעקענין פון תקופות און מזלות ואמרו און נאך ראבין וויא ונאגט הוי מחשב הפסד מצוה דאס וואקסט רעקענין דעם שארין וואס דו האבסט אף דעם עולם פון דר כפזה כנגד שברה קענין דעם שבר האט דו וועסט פאר אים ראבין אף עולם רבא וזכר עבירה און דעם ריח וואס דו האבסט פון דר עבירה אף

מִהַתּוֹל עֵרִיּוֹת מִיּוֹנֵה וְדֹרֵךְ אֶרֶץ מִתְרַנֵּנֹל וְנֹל מְנֹמֵלָה. וְכִבֵּר הַתְּכַאֵר חֵיוֹב הַבְּחִינָה
בְּכֻרָאִים וְהִבָּאת הָרְאוּיֹת מִכִּסְיֵי הַחֲכָמָה וְאַתָּה דַע לְךָ:

פרק 6 אך איך אופני הבחינה כברואים נאמר כי הבחינה כברואים היא העין בפנות העולם ותולדותיהם הסחובות מהם ובתכות הלכי כל מורכב ואופני תועלתו וסימני החכמה כברואתו ובסתכותו ודמותו ועלתו המסימה אשר לה נברא הדרת רוחניות העולם היה ועלויו ומעוליו ותקנתו התמימה שנברא כעבורה ולדעת

מרפא לנפש

[illegible]

אך איך אומציג רבועות בבראשם נאר אין וואס פאר איין אופן וואל מען אקטונג געבן און ריא פֿינענצן
נאכר וועלן מיר זאגן כי הבהנא בבראשם הלא אז דאס אקטונג געבונג איז העוון פונעם העולם מען וואל
פֿראקצין און דאס פיר יסודות פון דער וועלט וההעומות כי אונז און אלע פֿינענצן וואס זיינען
צו זאנען ווערענע פון דאס פיר יסודות והכחות חליל כל מורכב אונז און און דעם נאמער אונז געשטאלט פון
אומגליכן הלק באווערען קעגן אלע דאס פיר יסודות ווערענען פֿילטער און פירוש בלארן פון מען דאס
לשון אסילקס הלק וואס פאר איין פֿלח עס קען ווערען תכלית און וואס דאס קען געצין דעם געשטאלט
ס'קען חכמה אונז די ס'קענען פון דער דרכה וואס מען קאן זעהן בבראשם אין זיינע פֿעלשאפטן ובכחותיה
און אין זיין גרענץ פֿעקטונג הסתם אלע זיין נישטאקט ערליח בהשלימה כי אונז צו פֿר לשון די לעצטע
פֿלח דעם ווערענע וואס צו דעם איז די זאך פֿינאפן געווארן וחדת רבועיות העולם הוה אונז דאס לשון קינע
פון דעם רבועיות און אלע זאכן וואס זיינען אויף דער וועלט דאס הייסט פֿלח וואס איז די זאך ברוח
ערליח אונז דאס זאכן וואס ווערענען ווערענען און ווערענען און ווערענען פון דער זאך והקטנה תהיה אונז
כי אונז וואס זיין ערשטע אדרענעג וואס עס ווארן פֿינאפן געווארן פון ווערען איר לעצט תכלית תהיה אונז

מצבא לזבש

[illegible]

קשרם כי אם המטביל המבין יורם כמות הכולל כל בשר וכו' תנתן העולם כמ"ש ל' (בראשית א') וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד והנה טוב מאד זה הדבור ואמר החכם (קהל ד') ושבת אני את הממים שבבר שמו מן החיים אשר המה היים עדנה והשלישי סימני החכמה שהם נראים מצד א' ונעלימים מצד א' ולא יכירם מי שבינתו מעונה אלא לאחר שהתיישב בהם וידקדק עליהם כהשתנות עניני השנה בארבע תקופותיהם והדומה לזה. והחכם המבין יברור לו מן העולם דעת ורהינותיו ודקותו וישיטם כסולם להבאת הראיות על כוונת הכל יתברך וידבק בעבודתו כפי נדלו ורובותיו בלבד ובפי הברתו סימני טובותיו וחנותו על כל מעשיו ואת אשר חננו סרוב הטובות ואת אשר נשאו מפלי מעשה שקדם לו ולא מדה יתרה התחיל בה.

מראש לנפש

קד אדם קבלו נאמן זה אלה כמחול ובהם מופתים והוא מנע עליהם המבין ויורם ענין יורם טעם הפקול שמו : כמות הכולל כל בשר וכו' וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד זה הדבור ואמר החכם (קהל ד') ושבת אני את הממים שבבר שמו מן החיים אשר המה היים עדנה והשלישי סימני החכמה שהם נראים מצד א' ונעלימים מצד א' ולא יכירם מי שבינתו מעונה אלא לאחר שהתיישב בהם וידקדק עליהם כהשתנות עניני השנה בארבע תקופותיהם והדומה לזה. והחכם המבין יברור לו מן העולם דעת ורהינותיו ודקותו וישיטם כסולם להבאת הראיות על כוונת הכל יתברך וידבק בעבודתו כפי נדלו ורובותיו בלבד ובפי הברתו סימני טובותיו וחנותו על כל מעשיו ואת אשר חננו סרוב הטובות ואת אשר נשאו מפלי מעשה שקדם לו ולא מדה יתרה התחיל בה.

אמר לא ידע קשר וואם יווער פאר בינדרונג קען נישט פאר שטיין כי אם המטביל נאר איין קלער וואס ער פאר שטייט דאס רעכט פארשטייט און דאס טובה דר פון כמות הכולל כל בשר וכו' וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד זה הדבור ואמר החכם (קהל ד') ושבת אני את הממים שבבר שמו מן החיים אשר המה היים עדנה והשלישי סימני החכמה שהם נראים מצד א' ונעלימים מצד א' ולא יכירם מי שבינתו מעונה אלא לאחר שהתיישב בהם וידקדק עליהם כהשתנות עניני השנה בארבע תקופותיהם והדומה לזה. והחכם המבין יברור לו מן העולם דעת ורהינותיו ודקותו וישיטם כסולם להבאת הראיות על כוונת הכל יתברך וידבק בעבודתו כפי נדלו ורובותיו בלבד ובפי הברתו סימני טובותיו וחנותו על כל מעשיו ואת אשר חננו סרוב הטובות ואת אשר נשאו מפלי מעשה שקדם לו ולא מדה יתרה התחיל בה.

כרפא לנשי

פרנסה

מעמק בפנימיותו וזרעיו אל טרפו והשתכר לעבוד באדמת אחרים כדי שיהיה משרה עמלו יום יום וכשהיה נפטר מן העבודה לערב היה עושה באדמתו שעה אחת בהשתדלות ותרוצות וכשהיה נותר לו משכירות ימים כדי מזון יום אחד על מזונותיו או יותר היה מניח לעשות בשל אחרים בעת ההיא ועושה בשלו בתכלית השתדלותו ותרוצותיו ולא מר לעשות כן עד שנגמרה עבודת אדמתו כהוגן ובהגיע עת פירותיה חסן תבואתה קצצם ואספם והתפרנס מהם בשנה השנית והיה עובד אדמתו כרצונו והולך מוסרין בה אלינות עד שהיתה תבואתה מספקת לפנימיותו והותירה לו מה שרוצה ב אדמה על אדמתו . והוא הכסיל כיון שידע שעבודתו באדמתו תמנעהו מהתעסק בענין מזונותיו עזובה לנמרי והיה משתכר לבני אדם בעבודת האדמה ולוקח שכרו ומתפרנס ממנו ולא היה מותיר כלום . וכשהיה נשאר בידו מזון יום א' היה משים אותו יום מנוחה ובטלה ושעשוע ולא היה הושב בענין אדמתו . והעתות אשר היה נפטר מן העבודה כימי עבודתו היה הולך בהם אל המרהין ונשארה אדמתו ששמה לא הצמיחה דבר ותעל כלה קמשונים ונהרס גדרה ונשא השטמן את אליניה . כמ"ש החכם (מס' נד) על שדה איש עצל עברתי ועל כרם אדם חסר על והנה עלה כלו קמשונים כמו פניו תרולים

מרפא לנפש

[illegible]

לעולם הגדול וגמשל אליו בשרשיו ויסודותיו. ואילו רמז אייב באמרו (אזכ"י) הלא כחלב תתיני ובנבינה תקפיאני עור וכשר תלבישני ובעצמות ונדים תשוככני חיים וחסד עשית עמדי ופקדתך שמרה רוחי. והרביעית סימן החכמה הנראה במיני שאר החיים מקטנם ועד גדולם. מהם המעופף והשווה והוחלל והתהלך על ארבע לפי התחלקות צורתם וסודותם ושמושם והנאתם ותועלתם בעולם כמו שנוכר כמענה שהוכיח בו הבורא את איוב כדי להעיר אותו (ס"ה) מי יכין לעורב צידו וגו' ושאר מה שספר בו מיני החיות המדבריות והימיות. וההמישית סימן החכמה הנראה בצמחים ובמנוצאים המוכנים לתקנת האדם ואופני תועלתו בהם. והתחלקות בצמחים ומיניהם וכוונתם. וכבר הזכירו הקדמונים בספריהם מן הענין כפי השתמש ובמשל (מל"ה ז') וידבר על העצים מן האור אשר כלבון ועד האוב אשר יוצא בקד וגו'. והששית סימן החכמה הנראה בחכמות ובמלאכות ובפעולות אשר הכינם

מרפא לנפש

[illegible]

כרפא לנפש

[illegible]

אך אייה מין קרוב אלייך נאר וועלכער פון די וויבן ס'מ'עס פון דר ר'ה'ה איז געווען? בי' אה'ה א'ז ב'ר
ווא'ין דרויף צום ג'י'ש'ש'ן א'כ'ט'ג'ען געבן נאכ'ר וועל'ן מ'ר ווא'ין מ'י ד'בו'נה בכל אחד ס'ח'ה א'ז מ'ע'ן
ג'ה'ר אויף א'ס'ל'י'כן פון די וויבן ס'מ'עס באווא'נד'ר א'כ'ט'ג'ען צו געב'ן ד'ר פון צו וויס'ן די באכ'ט פון
ד'עס ב'ש'ט'פ'ר וא'ס ג'ד'ד א'זוי מ'רל ב'ז א'נ'ר דא'ס אי'ז א'פ'ש'י'ט'ה א'ז ד'יא ווא'ך ווא'ס ד'ר גע'נ'ש'ט ב'ד'א'רף ג'ם
צום ג'י'ש'ש'ט'ו'ן ב'ד'א'רף ע'ר ד'ר'ק'ען מ'ע'ר ש'פ'רע'ן אי'ז ו'ק'ה די ג'ב'ר'ה פון ד'עס בא'ש'ט'פ'ר ווא'ס אי'ז
ש'ק'ט א'ים צו די ווא'ך ע'ר זאל קא'ע'ן ד'ו'רף א'יר א'י'ן ק'ו'ס האב'ן ד'ק'רוב אליי'ט ז'י'ר ווא'ס ב'ז א'נ'ר
אי'ז ג'ב'ר'ה'ר ו'ה'ג'ל'י'ט ל'ט א'נ'ס ע'ס א'ז מ'ר א'פ'ל'עכ'ט ד'ר'ק'ע'ן די ר'ה'ה א'נ'ר די ג'ב'ר'ה פון נאכ'ט ג'י'ה ד'ה
מ'ס'ן ד'ה'ב'ה ב'ז דא'ס אי'ז ד'ר מ'ס'ן פון ד'ה'ב'ה ווא'ס ווער'ט ג'ו'ע'הן א'ין די גע'נ'ש'ט'ו'ן א'שר ד'הא ד'ע'ל'ס קא'פ'ן

END

הסבה הקרובה להיות העולם הגדול הזה, ורובין אנו לעין בהתחלת האדם ומלותיו
והבור הלקיו והדכבת אבריו ותועלתו בכל אחד מהם והצורך המביא לעשותו על הצלם
אשר הוא ואחר כך נעין בתועלתיו ובכל מדה ממדותיו ובהות נפשו ואור שכלו
הדברים העצמיים והמקריים אשר בו ותאותיו ותכלית ענינו, ובעשדנו על מה שזכרנו
מן האדם יתבאר לנו מסוד העולם הזה הרבה מפני שהוא דומה אליו. וקבר אמרו קצת
החכמים שהפלוסופים הוא ידיעת האדם את עצמו רצה לומר ידיעת מה שזכרנו מענין
האדם כדי שיכיר המורא יתעלה מסימן החכמה בו כמה שחשוב (לוי יס) ומבשרי אהזה
אלוה. ובין שהוא כן ראוי לנו להזכיר מכל מה שזכרנו מעניני האדם מעט מעט מכל
ענין להעיר המתעלם על מה שהוא חייב לזכור תמיד ויביאהו לחקור על מה שלא זכרתי
ואני יבנע לבורא על רוב הסוד וטובו עיני ותגדל הודאתו לו כמ"ש דוד ע"ה. (הכניס קלס)
פרפא לנפש

[illegible]

75917

כרמא לזבש

[illegible]

ייתעלה על האדם שהוא מחליף את שניו זו אחר זו שלא ימנע מאבול. כל ימי צמיחה מה שנפלו מהם. ואחר כך יעברו עליו חללים ומקרים מכאיבים כדי שיכיר העולם ולא יעלה ממנו ענינו שיבטח בו וימשלו בו תאותו ויהיה כבהמות לא ישיביל ולא יבין כמ"ש (חכלים לב) אל תהיו כסוס כפרד אין הבין. ואחר כך ישיב אל לבו ויסתכל בתועלת אברי נופו ואופני תקנתו ככל אחד מהם הידים לקחת ולתת והרגלים ללכת והעינים לראות והאזנים לשמוע ולאקל להריח והלשון לדבר והפה לאכול והשיניים לעסוע והאצטומא לבשל והפכד רוקק המזון והסכפופנות להוציא הסותרות והדוכים (פ"א והמעים) לסבלם משכן ההום הטבעי ומכוע החיים והזמן משכן הכחות הרוחניים ומכוע הרגש ושרש העצבים והרחם לקיים הרוע וכן שאר אברי

מרפא לגפּש

[illegible][illegible]

מרפא לנפש

[illegible]

במקומות לסבול הפסולת ההם שלא תתפשטנה (ל"ב תשתכנה) בנוף יתחלטה אותו. ואח"כ התבונן בתכונת כלי הקול ומוצאי הדבור הקנה נבוב (ל"ב כאבוב) להוצאת הקול והלשון והשפתים והשנים לחתוך האותיות והמעשים ובאלה האברים תועלות אחרות האויר הולך אל הריאה בקנה והלשון למעוס בו המעשים ויש בו עם זה עוד להעביר המאכל והמשתה והשנים ללעוס המאכל והשפתים לעכב המשתה כדי שיהא הנצוק ממנו בשעור ובכונה. וכן בשאר האברים תועלות מקצתם ידועות ומקצתם אינם ידועות לנו. ואחר כך התבונן אחי בכחות הארבעה שהמה בנוף ומעשיהם בו הכח המושך הוא המקבל המאכל והמניעו אל האצטובא והכח המחזיק הוא המעכב המאכל בו עד שיעשה בו הטבע מעשהו והכח המבשל הוא המבשל אותו מוציא הוך שבו ומפרידו כן הפסולת הבתלי נאות ומשלח אותו אל הנוף והכח הדוחה הוא הדוחה הפסילת הנותרת אחר שיקח הכח המבשל צרכו מן המזון ראה היאך הופקדו אלה הכחות על הנוף לשמש אותו במה שיש בו תקנתו והוא כחצר המלך שיש בו עכדים

מרפא לנפש

אחת חס יבא לי יכל דבר מסמון ומסמיו סלא כחצומו יחלם סלאס: הקנה נבוב הולך וסחוט. נבוב לחוטו סהרנחיק סמול לחוט: והמעשים רמ סכצרות: הנצוק סככס: נגרוט סיס סמט סמט נגרוט סככר סככרס סלאס: סיס סמחה לסכר סככ סככס סחט סחט סחט: כח סככסל וכסל סכ סן: והוא כחצר המלך וסנוק כוא כחל סכל סככס סכ סן סס סשקנה איז דרין: והתבונן אחי פר שטייא סין ברור אין דער חכמה פון דעם פישער בוד: כח נוסד ויחא ער האט צו אצאנד גישעלט דין טף וסחוט אלה האברים אצו האט נוסדן די דאזיקע גילדן אין אים אינטיקס איין וייער ארס לסבול הפסולת דהם ויחא ואלן ליערן אלע פסולת שלא תתפשטנה ויחא ואלן ויחא ער צו שפטיין אין טף יתחלטה אותו אצו וואלטן אים קראנק נכאכט ויחא כד התבונן אצו דער נאך פר שטייא אצו גיב אקטונג בחכמה כלי הקול אין דעם אן ריכטונג פון די בליס וואס דאס קול אצו דר דבור סקטס ארויס דרך וי הקנה נבוב דער נאגיל איז דול כדי דאס קול ואל קאנן ארויס גיין פון אים והלשון והשפתים אצו די צונג אצו די לעפצן אצו די אים וייען לחתך האותיות צו אים היינן די אותיות אצו די נקודות ובאלה האברים אצו אין די וועלדיקע אברים וייען פר האגל נאך נוצן האויר הולך אל הריאה די לופט גייט צו דער לונג דרך דעם קנה והלשון למעוס בו אצו צונג צו פר ויבן מיט אים די ויסע שפיו ויש בו עם זה עוד כח אצו דר צונג העלפט נאך דאס עקין אצו סריקען צו בריינגן אין קעל אצו וישנים ללעוס המאכל אצו די ציין אויף צו קענען דאס עקין ווארן והשפתים לעכב המשתה אצו די לעפצן צו אויף האגלן דאס סריקען כדי שיהיה הנצוק סמט כדי דאס סריקען וואס ער סריקעט ואל ויין מיט אים אצו מיט בונה בלופר כדי בשעת אז ער וויל סריקען ואל ויחא גיט אצוין פיל וואקר מיט אקאל אין האלו אצוין וועט ער דר ווארן ווערן וכן בשאר האברים תועלות אצו אזו איז אוך אין די איבריגע אברים נוצן מקצתם ידועות לו אטייל וייען סיר ומקצתם אינם ידועות לו אצו אטייל וייען סיר נישט ואחר כן התבונן אצו דער נאך פר שטייא אצו גיב אקטונג סין ברור בכחות הארבעה אין די פר שרלי קראכטן וואס וייען אין טף ומעשיהם בו אצו וואס ויחא ווערן אין טף הכח המושך דאס איינע ווערט אן גרופן דר קראכט וואס ציקט הוא המקבל המאכל ער איז מקבל דאס שפיו אצו בריינגט אים אין קאנן אצוין והכח המחזיק דאס אגרוק ווערט גרופן דר קראכט וואס האלט הוא המעכב המאכל ער האלט אין ויחא דא שפיו על שיעשה בו כיו די סכע ואי סאן אין די שפיו ויחא ווערט בלופר כיו דא שפיו ווערט אין קאנן איך נכאכט והכח המכסל אצו דאס דרישע ווערט גרופן דר קראכט וואס קאכט הוא המבשל הוא המקבל המאכל אצו קאכט דאס עקין אין קאנן סכא הוך שבו ער ציקט אים דאס לוסרשטע אצו דאס בעמטע וואס דרין איז ומפרידו כן הפסולת אצו שייט עם אפ פון דעם שיעקען וואס קוסט נישט צו גיין ומשלח אותו אצו שיקט דאס נוסע אין דעם טף אצוין והכח הדוחה אצו דאס פערטע ווערט גרופן דער קראכט וואס שטויקט הוא דוחה הפסולת וואס סריקעט אפ די פסולת וואס וייען איך גילדן אצו שיק כח נאך דעם אז דר כח המבשל האט גענוג ויין ברערפעקעט פון דעם שפיו סריקעט דר כח הדוחה אפ דס ספילת ראה היאך הופקדו כח נעה ויחא די כוחות וייען גישעלטס ווארן דעם טף צו בריינגן במה

אח"כ חשוב כמדות הנפש וסקרנותם ומתעלות האדם כמחשבתו וחזקתו והשכלה והכוחות והשכל והדבור תראה אם יחפר לאדם מאלה הדעות הזכרון לכה היאך יהיה ענינו וכמה הפסד יבא לו בכל עניניו שאיננו זוכר מה שיש לו ומה שיש עליו ומה שלקח ומה שנתן ומה שראה ומה ששמע ומה שאמר ומה שאנדר לו ולא יזכור מי שהשיב לו ומי שחרע לו ומי שהתעלה ופי שהתקין ועוד שאיננו יודע הדרך אם דרך כל פעמים

[illegible][illegible]

רבות ולא יזכור חכמה אם יהנה בה כל ימיו ולא יועילנו נסיון ולא ישקול דבר במה שעבר ועל מה שעתיד להיות במה שיהיה. אך הוא קרוב להתפשט מן האנושיות. ומסתועלת השכחה כי לולא השכחה לא היה נשאר האדם מכלי עצב ולא היה מורדו כמנו שום דבר משמחת עולם ולא היה נהנה כמה שמעטת אותו בשהוא זוכר פנעי העולם ולא היה מקוה סנוהה מפקוה ולא התעלם ממלך הלא תראה איך הושם כאדם הזכרון והשכחה והמה מתחלפים ושונים זה מזה והושם לו בכל אחד מהם מינים מן התועלות ואח"כ חשוב כסדר הבושת אשר יהיה בה האדם מה גדלה מעלתה ורובה תועלתה ותקנתה ולולא היא לא היו כאכסנים אכסנאי ולא כקיימים דבר ולא כמלאים משאל ולא כנומלים חסד ובתרחקים מן הרע בשום דבר עד כי דברים רבים מדברי התורה עושים בעבור

מרפא לנפש

ולא יועילנו נסיון יאכל הקלס כולה עליו יזכורו ויזכורו כולו ולא ידע להטיב ודעו לו אם כוח יבנה דבר לא ידע להכתיב מה עשה אחרת מזהה ביבנה כח : ולא ישקול דבר במה שיעבר. ונחל כחול עושה עשה דבר לא יפקדו דעתו לוקח הלאי הדבר כספר עליו כחול כוח : ועל כח שיעברו להיות על מה שיעברו כחול מה שיעברו מדברים כחול כוח מה שיעברו : כמה שיעברו כחול כוח : וכל כחשם כחול כוח : ולא היה מורדו כמנו שום דבר משמחת עולם ולא היה נהנה כמה שמעטת אותו בשהוא זוכר פנעי העולם ולא היה מקוה סנוהה מפקוה ולא התעלם ממלך הלא תראה איך הושם כאדם הזכרון והשכחה והמה מתחלפים ושונים זה מזה והושם לו בכל אחד מהם מינים מן התועלות ואח"כ חשוב כסדר הבושת אשר יהיה בה האדם מה גדלה מעלתה ורובה תועלתה ותקנתה ולולא היא לא היו כאכסנים אכסנאי ולא כקיימים דבר ולא כמלאים משאל ולא כנומלים חסד ובתרחקים מן הרע בשום דבר עד כי דברים רבים מדברי התורה עושים בעבור

האדם איש נשקל כחיו יאכל הקלס כולה עליו יזכורו ויזכורו כולו ולא ידע להטיב ודעו לו אם כוח יבנה דבר לא ידע להכתיב מה עשה אחרת מזהה ביבנה כח : ולא ישקול דבר במה שיעבר. ונחל כחול עושה עשה דבר לא יפקדו דעתו לוקח הלאי הדבר כספר עליו כחול כוח : ועל כח שיעברו להיות על מה שיעברו כחול מה שיעברו מדברים כחול כוח מה שיעברו : כמה שיעברו כחול כוח : וכל כחשם כחול כוח : ולא היה מורדו כמנו שום דבר משמחת עולם ולא היה נהנה כמה שמעטת אותו בשהוא זוכר פנעי העולם ולא היה מקוה סנוהה מפקוה ולא התעלם ממלך הלא תראה איך הושם כאדם הזכרון והשכחה והמה מתחלפים ושונים זה מזה והושם לו בכל אחד מהם מינים מן התועלות ואח"כ חשוב כסדר הבושת אשר יהיה בה האדם מה גדלה מעלתה ורובה תועלתה ותקנתה ולולא היא לא היו כאכסנים אכסנאי ולא כקיימים דבר ולא כמלאים משאל ולא כנומלים חסד ובתרחקים מן הרע בשום דבר עד כי דברים רבים מדברי התורה עושים בעבור

מרפא לנפש

וואס מען שעקט זיך פאר ליים כ' רוב סני אדם ווארס ווען קיין בוישע זאך נישט זיין וואלמין פאר ליל
אפילו ווערעט עלטערן נישט געלויבט גיבאלפן כל שכן וולחט אצט מכל שכן איין אנדערע וואו הייז משיב
בזכר אצט וואלפן נישט אצט געקעט קיין אבדיה וואו נענדט טעכר אצט וואלמין זיך נישט פאר מיינן פון
געבורות צו מאן כ' כל אשר עשה ווארס דר וואס טוט עפס כל אלו הכרים פון די שלעכטע וואס
וואס מיר האבן דא גראבט אינעם קושה אונזם כ' טוט ער עס אנדערש נישט מיינן נאך דעם אז ער
זעהט פון זיך אפ דר דעם פון בוישע דאס הייסט אז ער שעקט זיך שוין נישט פאר מיינן וויא עס
שטייט אין דרמק' נס בוש לא יבושם עס הכלם און יעדן איהר שעמן וויא זיך נישט אצט ווייטן פון פון קיין
שאנד אצט אין אפדיה שטייט וואו יעדע עול בוש אצט דער שאנדלעכקייט ווער ווייטן נישט פון קיין
וסו גימח' הרגול אצט דר מעקש' ווערע זיך דרייבן ווער צו פאר וואנערען וויא דער בשעפר פאר
אלץ נישט מיט גרויס וואנער אצט דרמק' שטענדיג וואס ער הבושה וואס אין דר סבע פון אפעקשן
אין געקען גימח' אז ער וואו זיך שעמן פאר לייטן נעכטן מה שזכרנו פון וועגן דיא מעקש' וואס מיר
האבן דא געקענט וואס דיא בוישע קאן נעמן דעם מעקש' ווער ווער סתם שזכרנו אצט אין דר בוישע
אין פאר האנדל'ן נאך מער דילף פון דעם וואס מיר האבן גיבאלפן וואו ווענדט כ' אצט ווארס בייניינט
דאס דיא סבע פון דעם מעקש' נישט אז ער וואו זיך שעמן פאר זיין בשעפר השקפה עליה חסד וואס
ער לויט אצט נישט אכטונג במיד און ווער מעש' נאך דר מידון און כ' ער שלא הייז סוכה דר מיד
מעקש' וואו נישט זיין גימח' וואס נאט צו דעם וואס מיר האבן געקענט בוישע פאר נאט וויא פאר לייט וואלס
פון זיין שפיר דרום גלויב' ווארס דר מעקש' וואו האבן געקענט בוישע פאר נאט וויא פאר לייט וואלס
ער זיין גימח' וואס וואלס ווען גימח' וואס אין זיין דיקט וואלס אים נישט געקען קיין שפיר דרום
אכל אכחנו מיינן להתבושש געקעט מיר בראשין זיך צו שעמן פאר דעם בשעפר מיד הבית דרום אנדער
פאר שפאנד' ובידיה מה שזכרנו אצט וואס מיר ווייטן וואס מיר ווייטן שולדיג אים צו
דיין דעמא השקפה כ' אצט מיר ווייטן אז ער לויט און אונזערע אונזערע אונזערע אונזערע אונזערע
וואס אצט וויא עס שטייט אין וואלס בוש' הכלם סדריכים כ' וואו שעקט איהר און נישט פאר שפיר
איר וואו גימח' וואו וואו און אונזערע אונזערע ווען א דר טוב אפליין אשט כ' וואס אצט און אצט
נאט וואס מיר וואו און אונזערע אונזערע אונזערע אונזערע אונזערע אונזערע אונזערע אונזערע
גמח' גימח' וואס און אונזערע אונזערע אונזערע אונזערע אונזערע אונזערע אונזערע אונזערע
דר פון פון אונזערע אונזערע אונזערע אונזערע אונזערע אונזערע אונזערע אונזערע אונזערע

והסדרת הנתיבותיו מבלעדי מי שפקדם ממנו לפני שוארע את מותו אך המדות אשר
נניע אליהן בשביל רבות מאד. מהם שבו נדע שיש לנו כורא חכם קיים אחד קדמון יכול
לא יכילהו זמן ולא מקום נעלה מסרות הברואים והתרומם ממחשבות הנמצאים רחום
וחנון ומטיב לא ידמה אל דבר ולא יתרחם אליו דבר. וגם מהם שאנחנו מבינים בו
התבונה והיכולת והרחמים המקיפים בעולם וחיוב עבודתו לאשר יאות לו ובעבור טובתו
הכוללת והמיוחדת ובשביל יאמן אצלנו ספר תורה האלהים הנאמנה הנתונה למשה נביאו
ע"ה. ומפני שכל האדם והברתו הוא בא לידי השכון ומדקדק עליו בוראו יתעלה. ומי שפקד
שכלו מסתלקת מעליו המעלות האנושיות כלי והצעות והנמול והעונש והמעלות השכל
שבו ישיג האדם כל מושגיו המוחשים והמושכלים וכו' וראה מה שנעלם מחושיו הנשמיים

מרגא לנפש

רק אם מלא חסם שלא יוכל לנאסר איש בדרך טוב וישר הוא ממי שפקד רחל שנחמד כסנו וכסנו ממנו : לפנינו כו' וסוף מחמת
פניו רע רחמנו לעולם בלעדי שאלו הברואים והמחשבות רחמנו לעולם : אלהיהם כסנו כסנו כסנו לעולם על ידי
כסנו כסנו כסנו : לא יכילו זמן ולא מקום נעלה מסרות הברואים והתרומם ממחשבות הנמצאים רחום
וחנון ומטיב לא ידמה אל דבר ולא יתרחם אליו דבר. וגם מהם שאנחנו מבינים בו
התבונה והיכולת והרחמים המקיפים בעולם וחיוב עבודתו לאשר יאות לו ובעבור טובתו
הכוללת והמיוחדת ובשביל יאמן אצלנו ספר תורה האלהים הנאמנה הנתונה למשה נביאו
ע"ה. ומפני שכל האדם והברתו הוא בא לידי השכון ומדקדק עליו בוראו יתעלה. ומי שפקד
שכלו מסתלקת מעליו המעלות האנושיות כלי והצעות והנמול והעונש והמעלות השכל
שבו ישיג האדם כל מושגיו המוחשים והמושכלים וכו' וראה מה שנעלם מחושיו הנשמיים

מרגא לנפש

רק אם מלא חסם שלא יוכל לנאסר איש בדרך טוב וישר הוא ממי שפקד רחל שנחמד כסנו וכסנו ממנו : לפנינו כו' וסוף מחמת
פניו רע רחמנו לעולם בלעדי שאלו הברואים והמחשבות רחמנו לעולם : אלהיהם כסנו כסנו כסנו לעולם על ידי
כסנו כסנו כסנו : לא יכילו זמן ולא מקום נעלה מסרות הברואים והתרומם ממחשבות הנמצאים רחום
וחנון ומטיב לא ידמה אל דבר ולא יתרחם אליו דבר. וגם מהם שאנחנו מבינים בו
התבונה והיכולת והרחמים המקיפים בעולם וחיוב עבודתו לאשר יאות לו ובעבור טובתו
הכוללת והמיוחדת ובשביל יאמן אצלנו ספר תורה האלהים הנאמנה הנתונה למשה נביאו
ע"ה. ומפני שכל האדם והברתו הוא בא לידי השכון ומדקדק עליו בוראו יתעלה. ומי שפקד
שכלו מסתלקת מעליו המעלות האנושיות כלי והצעות והנמול והעונש והמעלות השכל
שבו ישיג האדם כל מושגיו המוחשים והמושכלים וכו' וראה מה שנעלם מחושיו הנשמיים

מרגא לנפש

רק אם מלא חסם שלא יוכל לנאסר איש בדרך טוב וישר הוא ממי שפקד רחל שנחמד כסנו וכסנו ממנו : לפנינו כו' וסוף מחמת
פניו רע רחמנו לעולם בלעדי שאלו הברואים והמחשבות רחמנו לעולם : אלהיהם כסנו כסנו כסנו לעולם על ידי
כסנו כסנו כסנו : לא יכילו זמן ולא מקום נעלה מסרות הברואים והתרומם ממחשבות הנמצאים רחום
וחנון ומטיב לא ידמה אל דבר ולא יתרחם אליו דבר. וגם מהם שאנחנו מבינים בו
התבונה והיכולת והרחמים המקיפים בעולם וחיוב עבודתו לאשר יאות לו ובעבור טובתו
הכוללת והמיוחדת ובשביל יאמן אצלנו ספר תורה האלהים הנאמנה הנתונה למשה נביאו
ע"ה. ומפני שכל האדם והברתו הוא בא לידי השכון ומדקדק עליו בוראו יתעלה. ומי שפקד
שכלו מסתלקת מעליו המעלות האנושיות כלי והצעות והנמול והעונש והמעלות השכל
שבו ישיג האדם כל מושגיו המוחשים והמושכלים וכו' וראה מה שנעלם מחושיו הנשמיים

מרפא לגפיש

7228

מִרְעָא לְגַדִּישׁ

[illegible]

נותן לבהמה להמה לבני עורב אשר יקראו והרבה כאלה. וכן כשהוא מעיין במדות הגלגלים והחלוקים כתנועות משתנות והמאורים החלוקים לסדר ענין הכל, בהם יראה מסמני ריביות וההכמה מה שלא תכליתו מהשבת אדם וילאה לכפרם בלשון כ"ש ד"ש ע"ה (ס"ס) השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מניד הרקיע ושאר המזכור. ואמר (ס"ח) כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננתה. וכן המופלא שבמה שנופלת עליו עין האדם סבראות הבורא יתעלה הגדולות, השמים. כי כ"ס שהוא עומד מן הארץ יראה חצי הגלגל הנוכח את הארץ וכששחטכל בו האדם ע"ד הבחינה יראה כי הבורא אותו בחפצו את תכלית ליכלתו והכמתו וגדלו. כי כאשר אנתה רואים מסעשה בנין ב"א הקדמונים מאומה נתמה על יכלתם לעשות כמותו ויונת על חזקת נופם ויקרת נפשם לעשותם מבצר חזק לעצמם. ובאשר יגדל בעינינו זה המעט הבודד והמעשה הנכבד הזה שאינו מוסף על מעשיו אלא מעט כמה אנו הייבין שתגדל תסירתנו על כורא שמים

כרפא לנפש

והחלוקים בתנועות משתנות שיהיו למעט שער כחוד פיו ומעט שחכתי כל זכ ושיין ב"ס בחינת כחוד עיניו: לסדר ענין הכל בהם ובהם מחד כעולם לידע כמה יום ולילה וימים ושבועות וקין וחודים וכן כל דבר הפועל כוח על דבר כמו כיבוד הכירות ומוטף וכיבודם כלל כלל וכן יראה מסמני כוננות: וכן המופלא כי השמים כי עבר סמנים כמו יראה חצי הגלגל ר"ל של סמנים ואלו גדול עד מהר ואלו רק קנה בגלגל סביב אל כל דבור סלקו ויחשבו: ובשחטכל בו האדם על דרך הבחינה וכו'. אל ולמד שחכמת שבת המצויים סביב מוטף הותן כבודו שבת לבד הוא גדולה מחדו כלל מלא ובעיני שם ידבור כלל וס' נקודות עינים ואלו כחם חלק מיל. ומעשה נובל לומר נדענו מעול דבור כמותם שבתם קצוץ נקודת נקודת קצוץ וזמית קצוץ צמות גדול כליונו נחב נד כחית (כלום כן) כמות הוא נד כל משה כחית ואלו כן יראה ועד יוכל להם כמותם נקודת כמות וזמית מן כחית ליכנתו ומחמתו וגדלו וזכו לבד ויכל להם לקיים שיהי כי להם פסוד כי כוח רואה אותו העד: כי כאשר בו שדי עלו ממחיתם אל חמו רואים דברים גדולים ומחזקים ומעשים מופלאים כאלה

נאמ. אכן אין תהלים שמיים נותן לבהמה להמה לבני עורב אשר יקראו ע"ד נ"ט צ"ד דברקה אור שפיו צ"ד קינר פון דעם ראב וואס זיין רופן אים ידרכה כאלה אכן נאך פיל פסוקים ויעלכע גלייבן בן כשהוא סמני און צ"ד אור אז ע"ד וועט אקטונג געבן און די אים לויף פון די גלגלים פון דער וון און דער לבנה און אלע שטערן החלוקים וואס זיינען פאר שידען מיט פערשידענע בוענגען איין גלגל פון דעם אנדערן המאורים החלוקים און די ליכט פון זיין איז פערשידן איינס פון דעם אנדערן לסדר ענין הכל בהם אור דאס האט נאמ נאמן צו מסדר זיין דורך ויזא דם פירונג פון דר נאנצער וועלם ווארם דורך ויזא ויזא קען ווען קאן און נאמט און וואר און ווייניק און דם גלייבן ויזא מסמני היכולת און דער וואס וועט אויף דעם אקטונג געבן וועט ער ווען דרום די סיקנים פון נאמט דברקה און זיין כחם סה שלא תכליתו ווס גיין מענטשנים מהשבה קאן עס נים פר געבן ויזא לספרם בלשון און וועט מיד ווען צ"ד צייל עס מיט דר צונג ויזא ביד הכף עיה האט נאמט השמים מספרים כבוד אל די דברקה דר צייל דעם כבוד פון נאמט ומעשה ידיו מניד דברקה און די ווערק פון זיינע העדער מוט נאמן דר היכל כלומר דורך דעם היכל פאר שמיים קען דעם כבוד און די ווערק פון נאמט ויזא ווייניק שמיים דאמט וכן המופלא און ווס דם גרעסעט וואנדר און שנופלת עליו עין האדם כח און דעם וואס דר מענטש וועט עס תמיד פר ויך פון דא גרויסע בשעפעניש פון דעם בשעפר ויעלה השמים דאמט און דר היכל: כי ככ סמנים כי קען און וואס פר איין ארט פון דער ערד וואס דער מענטש שמיים יראה חצי הגלגל ויזא ער אלץ ווען דר העקט פון דעם גלגל ווס רינגלט ארום די נאנצער ערד און דאך דר פון גרונטן אז די ערד איז גאר נישט אנגעקען דעם היכל וכששחטכל בו האדם און ווען דער קענטש וועט דרויף אקטונג געבן מיט פר שטאנד יראה כי הבורא אחוה וועט ער וועלן אז דער וואס האט בשאפן נאך זיין ווילן נאך און תכלית ליכנתו כי יראה כי נ"ט פר דאמט דין ערד זיין נאמט און זיין דברקה און זיין אפפעקטן כי כאשר אנתה רואים כי ווארם אז מיד ווען עינים פון די גיפיות ווס די פר צייטיגע מענטשן דאמט גיבויט נחמה על יכלתם ממך מיד ויך פר וואנערערן וואס ויזא האבן נאמט און איין נאמט צו מאכן און איין געבן ויזא על חזקת נופם און דאס טוט און ויזא אויף דעם שטארקייט פון ווייניק נוף ויזא נפשם לעשותם און ויזא מענטשן איין ווען ויזא פר שטאנד צו מאכן אעלע שטארקע פעקטונגען ובאשר יגדל בעינינו און אז עס מוט גרום זיין און וועט ער איינע די גלייבן ווארן והמעשה און די וועלכע ווערן שמיים מוסף על מעשיו ווס דם

כרצא לזבא

529

מערד לעת קצוב ולא היו יודעין רוב הידיעות התלויות בזמן ולא היה נגמר בשול המאכל בבסן אחד כבעלי היום כראוי. ומפני שהיה האדם צריך לאור בלילה לעשות בו קצת מעשיו ולהיות בו צוות לחולה העמיד לו הבורא במקומו טאור האש להשתכס בו בלילה בכל עת שירצה ויכבהו בכל עת שירצה. וכן התיבה שהיה מראה השמים כן המראים המחקים את אור העינים שהוא נוטה אל השחרור וכחיו המיוחד לו שהוא מקבין אור העינים ומחקין ואם היה מראהו לבן היה מוץ לעיני בעלי החיים ומחלישם וכן שאר החכמה בשאר הבריות. ומרב טוב האלהים על האדם ששם מוראו על שאר החיים המזיקים כמו שנא' (בראשית ט) ומוראם ותחתם יהיה על כל חית הארץ וגו' כדי שיהיה התינוק בטוח כן החתול והעכבר והדומה לו וכשהאדם מת איננו בטוח כהן. כמ"ש ר"ל תינוק כן יוטב חי אינו צריך לשמרו מן העכברים עונ מלך הבסן מת צריך לשמרו מן העכברים שנא' ומוראם ותחתם יהיה על כל חית וגו'. ובמה שראוי לך להבין סבל הבריות העליונים מרפא לנפש

סודו פ"ו ע"ש: וכן התיבה שהיה מראה השמים כי שהוא נוטה אל השחרור כי ר"ל מראה שכול (גלגל גלגל) סודו קרוב למראה שכול: ומכחו המיוחד לו למראה השאר והדומה לו כדל כח זה: שהוא מקבין אור העינים הלוי אל המראה השחור. מכיו מרחק שכול על לכן בשול עין כקדול על הכחור ונא על הלך: ובדוקו כמראה כחור מחזק לוח העינים שדור ידעין מזה כמורה על ששם הלוחם ומחזקם: וכן שאר החכמה בשאר הבריות כי כל נחית יס נז אלהים וזכות כפי נשמו יס נאמו: ומרב טוב כן ובמה שראוי לך להבין כי מהיה התנועה כי ר"ל כדור הנו דומה בכל הכחות כשולם ויולין ידעת אדם כיס טוב וגם תעצמותו ויודים מיר ונאלטין גיט ניוואקט ווען דער זיכערט טאג איז איז און אידע ביא יום טוב און תעצמותם ולא היה כן בני אדם און די ליים ונאלטין גיט ניקאנט אפ שיעלן ניוואקט ווען אצטעק רעקטקט און טאן און ניקאנט לא היו יודעין רוב הידיעות און נואלטין גיט ניוואקט ווען פיל ויזין שאקט און תבניות וואס וואו ווערין ווען און אצטעק למשל ווען צו אקערין און וויינן פלאנצין ב"יכער ולא היה נגמר בשול המאכל בבסן כן און בקין שום עקין ווארן וואלט גיט ניקאנט רעכט פיר רעכט ווערין אין בידך פון איין לעברדע פשענעט ומפני שהיה האדם צריך לאור בלילה און ווייל דער רעכטש ברארן ביא נאכט אויף רעכטקט לעשות כה קצת כעשוי ער זאל קענען דער ביא טאן אפילו פון וויינע ווערין וזהות בו צוות לחולה און וואס זאל ויין דורך דעם הייכלדע צו איין קראמין דחסיר קענעטשין ואלין קענען ויין ביא איין חולה אים ברענען רעכט לו הבורא כי האם אים דער פשענעט אויף דעם ארס פון דם לרעכטקט פון דעם טאג ניקעטין דם לרעכטקט פון פיער להשכשכס בו בלילה ער זאל ווע דער מיט בארענען ביא נאכט ווען ער וועט תעלן ויכבהו בכל עת שירצה און זאל יום פיר לעשין ווען ער ווייל וכן התיבה און עס איז נאך צו פיר ווארענען וואו נרדים די תבניה איז פון נאט שיהיה כמראה השמים וואס די פארב פון דעם הייכל טוט ויין פון המראים המחקים כן פון דוא פארקט וואס שטארקן דם לרעכטקט פון די אונגן שהוא נוטה אל השחרור ווס די פארב פון דעם הייכל איז פלאה וואס איז נאכט צו שטארקקט ווכחו המיוחד לו און דער מראקט פון פארב וואס איז נאכט צו שטארקקט דאס עס צו וואקען נעמט די לרעכטקט פון די אונגן און שטארקט וואו דאס היה מראה לו און ווען די פארב פון דעם הייכל וואלט ניווען וויים היה מוץ וואלט עס נישאט צו די אונגן פון די קענעטשין און וואלט וואו שאלה ניקאנט וכן שאר החכמה און אויף האט נאט די אפערדע פשענעט אויף אלץ מיט תבניה פשענען וכחיו טוב האלהים און נאך איז פון דעם פיל נאט וואס נאט האט נישאן צו דעם קענעטשין ששם מוראו על שאר החיים וואס ער האט נישאן ויין פארקט ווארן די אפערדע לעברדע פשענעט וואס קענין כוץ ויין וואו עס שטעט אין בראשית ומאכס החכם יהיה על כל חית הארץ און אצטעק פארקט און אונקט זאל ויין און אלע לעברדע פשענעט פון דער עקד כדי שיהיה התנועה בשול כן דאס איז כרי אקנד זאל פאר זיכערט ויין און זאל גיט נעמט ווערין פון איין באן אדר איין מויו און פון נעלדע גלייבן וכשהאדם מת אפך און דר קענעטש איז טיטס אנט בשול מיר איז ער גיט פיר זיכערט פון וואו כפי שאלו און וואו אונדעקת הקמים זיל ראבין נאנט היות כן יוטב חי איז צריך לעבט ווען ער איז נאר אלט אפילו איין טאג איז צריך לשמרו מן העכרים ברארן קען אים גיט דחין פון גרדקס און וואו ואלין אים עפים גיט טאן עונ מלך הבסן כן און ווען אצטעק איז אפילו און נרדים וואו ער נאך ברענען און איז מוט צריך לשמרו מן העכרים כח מען אים דומן

והתהוותם מקמם ועד גדולם הענין הנעלם אשר בו סדר הכל והשלמות ואיננו מושג בחושם הנשמע והיא התנועה הדבקה לכל מחובר ואין חוש מהחושם הנשמע משני אותה אך השכל משיג אותה באמצעות הנע אשר ישיגוהו החושם ולולי התנועה לא היתה נכשרת היות שום דבר כן הנמצאות ולא הפלסרם ואמר אחד כן הפילוסופים רוב המכנים עם התנועה. וכשתבין כוד התנועה ותשכל ענין אמתתה ורוחניותה ותדע כי היא טפלאי החכמה האלהית ותביר רוב חסלת הבורא על ברוואו או יתברר לך כי כל תנועותיך נקשרות בחפץ הבורא יתעלה והנהגתו ורצונו הקמנה והגדולה שבהם והגלויה

מרפא לנפש

לחשבונו כנס וכתב ומתקן למקום ואין חושם הנשמע ככאדם משיג כנס שבו מתנועע לא בחושם ולא בנאלי ולא בחושם ולא בנח רק לחושם משיגים אז נבדל שר ע"פ אדם נח ונפש שבו מהנפש והתנועה נעלמת חוש משיגים בחושם שרם כהנה כחן ולאחר כך מתקן אחר: [הנה' דמיונו ו'ל דמיו מנת ותחכם ותמהם כלומר כמוד מחיבהם כנס ונחש מורלסם וכו'] מנח כללנות: [ולולי התנועה לא היתה נכשרת כו' כי אם ככל גלי הטעם כאן דומה חילך סיס עמר סין כוס דבר הכריסם והיטעם ולא שום דבר נעלם: [הנה' ע'ל כל זה נחמס]: ובשתבין סוד התנועה סלין ק' דבר שנין כי כח התנועה השלין כדומה מציית טעם נכח התנועה שבו וכן כונס: או יתברר לך כי כל התנועות נקשרות בחפץ הבורא כיו סכנה כוד שר ככאדם שבו מתנועע כוד נח רוחו והכונס כדלי דבר וקשר כדמיון ככאדם כנס כלי' וכחשטם כוד יתקין כונס אחר ככאדם ככל אחר יתקין כרכן סכנה נוד מחיבו כן רעמו כדמיון' ככל מנחשיו הקטנם והגדולם כנליות וככאדם ככל כוד מידו ומכחיו ככדמו ככל להשם כוד וכלנו וכל שארי כלליות ונחשו קשר אחרם ככל כונס לטעם כנס

היכן פר די עקבכם שנאמר ומדאמם ותחכם יהיה על כל חית הארץ ויהי עש' טעמים אין פסוק און אישך פארכם און אנקס' ואל וין איך דיא לעבדנע פשענש מיינט דער פסוק כל וכן איר לעבט. ומה שראי' לך להבין און ווס דו גיירכם נאך צו פר שטיין סכל הדמיון הענינים והתחנות פון אלו איז ארץ/שפע און אונרש'שפע פשענש מקמם ועד גדולם פון די קלענשטע ביו די גרעשטע הענין הגדול כל דם איז די פר פארגענע נאך וואס דורך דעם איז דער רעכער בדר פון אלע פשענש'שטע והשלמות און דם נאנגענין און פון ואינו כושל און מען קאן עס נישט שיינ' וין דורך די ליבליכע רעשים נאך דאס דעם שלל והיי' התחת און דאס איז דאס רידן און בענין וואס איז צו איינרע נאך פון די פר יסודות בליכר ווס איינליכע נאך רידט דך אונזע פון וין ארץ גליה ויהי דר נאנג פון דר ווס וואס איז חקם דך אלע כאל ווישער אדער אלע נאנגען וואס נאנגען אויס דער עיר וין חוש כהנשים הנשמים כסני אחרת און קיין שום נעיל פון די ליבליכע רעשים דען דם נישט שיינ' וין ער קאן נישט ענין ויהי די וורקט דך אלע כאל ווייכר אדער ויהי די אדע נאנגען נאנגען וך השכל שני אחרת נאך כים דעם שלל קאן מען דם פאר שטיין ככאצות דת אשר ישיגוהו רעשים דורך דעם וואגלין ווס די רעשים שפיין בליכר דורך דעם וואס אין אצט ארום נעשט קיין כים דעם חוש הראות או די וון שטיים נישט אויף דעם ארץ וואו ויהי איז פרקער נישטאין אדר ער ערשט או די נאך איז נרעכר ויהי פרקער פר שטיים ער כושר שלל או די וון איז נישט נישטאין נאך ויהי דם דך נעשקם און אויף די אלע נאנגען וואנגען וואנגען וואנגען און ווען דאס בענין וואנגען נישט נענין אין די פשענש'שטע לא חריה נכשרת וואלס נישט נקאנט פארכט נענין גיין שום נאך וואס נישט דך אויף דער וועלס און נישט פאר דארכין ווענין ווארום ויהי וואנגען נענין ויהי איין שטיין אפר דורך דאס בענין וואנגען פון אלע פשענש'שטע קען דם אדע כאל דך דורך און וואנגען און כים דער ציט וועקם עם פר דארכין ואמר אחד כן הפילוסופים און אייך פון די פילוסופים דאס נאנגען רוב המכנים עם התנועה דם רוב פון די נאנגענשטע נאנגען נענין נענין נענין כים בענין בליכר ויהי שטיין נישט נקשרת אויף איין בליכר און בענין דך בליכר און וואנגען וואנגען און דו וועקם פר שטיין דעם כוד פון דאס בענין וואנגען השכל ענין אחרת און וועקם פר שטיין איר וואנגענשטע ענין ורוחניותה און איך נאנגען ווס נאך פארכט ווענין כים דעם פר שטיין וואדע כו און דו וועקם וויסן או דאס איז פון די וואנגענשטע דאכר פון נאט ותביר רוב חסלת הבורא און דו וועקם דער קענין דם פיל דר פארגענין ווס דר באשער דר פארכט דך אויף ווען פשענש'שטע או יתברר לו דענאנגען וועקם דר אויס נאנגען ווענין כי יל תעתיק כו' או אלע דענען בענין בליכר דר פל ווס איז אין דר וואס כים אים דאכר ויהי און בענין וואס איז דאס אלץ פר נאנגען אין דעם ווען דעם פשענש'שטע בליכרם איז ער און אין וין פדונג הקמנה והגדולה שבהם דאס קלענשטע אדר ער נעשקע

הנבחרת חזק במה ששם כרשותך מבחירת הנוכח והרע. וכאשר יתברר לך חזק, יצאך עוצק בכל תנועה שתנוע וחזק הקשר אשר קשרך הבורא *בו והתבוננש סגנו תפיד ותירא אותו ותמסר לריו ורצה כנורותיו תניע אל רצונו ותהיה אחריתך לבוב המס הכתוב (הליס נג) ותבוכה בה' הכ"ס יסובבנו. וכמה שראוי לך לבחון בו מעניני הקיום שתסתכל תמיד באחרית הדברים שהם מתקשים עלינו ומודמנים לנו ותראה בהם פליאת נדולה כי הרבה דברים באים ע כרחקו ושבח אחריתם ובהיפך. וכבר נאמר כי הבורה אלה מעורבי דרכים לנה אצל כותל אחד ובה כלם והשתינ ע אחד סגנו ונער וקם הרחק עצמן מן השתן וכשהרחיק בחבריו נפל בהתול עליהם ומתו ונצול הוא והרבה פעמים יקרה מה והפכו. וכן הגדול שבדברים שראוי לך לבחון בהם כליות מתנות האלהים לבעלי

מרגא לנפש

[illegible][illegible]

חיים וצמח האדמה כנשמים בעת הצורך אליהם וידידתם בעתם כמ"ט הכתוב (יחזק' יד) היש כהבלי הגוים כנשמים ואם השמים יתגורריבים הלא אהה הוא ה' אלהינו ונקוה לך כי אתה עשית את כל אלה ואמר (ספ' ס) ולוא אמרי ברככם נירא נא את ה' אלהינו הנותן נשם יורה ובלקושו בעתו שבעות חקות קציר ישא לנו. ותמצא הכתוב מגדל ענינם כאד וכאברו (לוי' ס) עושה גדולות ואין חקר נפלאות עד אין מספר הנותן מסר על פני ארץ וטולח מים על פני חוצות לשום שפלים לשרום וקודרים שגבו ישיע. וכן התמימה בסבת המזונות מן הורעים כי נגדיר אהה מוציא אלף ויותר כשיניצל מן הפנעים וכבר נאמר כי ימצא בנגדיר אחד של חמה שלש מאות שכלים ובכל שכולת יותר ששרים נגדירים ונמצאו אילנות גדולים אשר יהיה שרשם נגדיר אחד ונגדיר אחד (סאד) על ההקשה אשר זכרתי מן הכלל. ישתבח ההכם החונן הסכב להויות הדברים הגדולים מן הקמנה ותחלושה שכסכות כאשר אסר הכתוב (מחל' א ב) ולו נתבנו עלילות. אך המרפס

מרפא לגשם

גשם וסס יודדים כמס' כחורן ואלוי לנחון כמס' טויות כחורא נחנך: לשום שמים למרום כספן כמס' לו כחולא כחכב יסודם יוסקסר: וקודרים ותי כסס קדון כחורן כסנו מהמס' כרעס: שגבו ישיע כסכסע: וכן החיטה כמס' כי נגדיר אחד מוציא אלף נגדירים ויותר וכו' וכו' סלס וטובס כסלס למקס סלטו דללס סלס וילס כ' ד' כוס אלף כיו מתפסלס כיו וסס סמלס לקס: ונמצאו אילנות גדולים כיו ונגדיר כאד כן גשם כמס': על ההקשה אשר זכרתי מן הכלל ר"ל כדבר זה שנגדיר אחד וילס כמס' אלסס נגדירים כסל סלס גדול ויס דמסו כמסס מס' כמסל וכל אסר דלס סלסו סלילות כסולס סלס כמס' נגדיר אחד לכל ויס כיון כמס' כסל סלסס וסר סמססס ולס סר דמסין סלס וסרס כסכססס ונגדירים כסולס דבר כמס' וכסלילס סולס דבר גדול וסלס וסר וסר: אך המרפס המיוהרס לראשי מיני החיים כו' ר"ל כמס' וספסן

דס קען קינב קסס אז קס איז אסורב אנ צום סוף ווערס דר פון איין רעה. וכן הגדל שגדירים אז וס דס גרעססע הידוש איז ווייזן וואן שראי לך לבחן כהס ווס דו ווערעסט אקטונג. קען אויף זיי כלילת סמית האלהים דס ווייזן דר סמית פון נאט ווס פארעפן אלע מיט אנהנד לבעלי חיים וצמח האדמה צו אלע דר לעבדענע פאקטענעש אנ צו דעם שפראצונג פון דער ערד כנשמים בעת הצורך אליהם וואס ער גיט רעגן אין דער צייט וואס ווייז פראדפן אים וידידתם כמס' אנ דא קענין נידערין אין דער צייט וויא ער פסקן נאנטן אין ירקיה היש כהבלי הגוים כנשמים איז דען פר האנדען ווייזן דר נאקעלען פקענשן וויא ואלו קענין סאכן פקענען וואס השמים יתגורריבים אנ סטען דען קענין דר היסלוי אליין קענן שפראיא רעגן הלא אהה הוא ה' אלהינו פר וואר דאס קען קינר גיט סאן נאר דא נאט אנדך נאט ונקוה לך כי אתה עשית את כל אלה אז סר וועלן דאסן צו דיר ווארים דו האסט דס אלץ נאטן אנ פאקטן ותמצא הכתוב מגדל ענינם כאד אנ דו וועסט נאטן וויא דער פסקן כאטש ווער נאט דאס וואר פון דעם קענן וכאסר וויא ער דאס נאנטן אין אייב עושה גדולות מן איין חקר ער טוט גרעסע וואן וואס קען קאן וויא גיט ערקלערען נפלאות עד אין מספר וואונדערליכע וואן וואס וויא האנדען קאן נאט גיט דנחון מסר על פני ארץ וואס ער גיט רעגן אוף דער ערד וטולח מים על פני חוצות אנ שיקט וואסר אוף דר נאטן לשום שפלים לשרום דאס דר ווערענע וואן סאכט ער דוף וקדריס שגבו ישיע אנ דר וואס ווייזן פר שווארעס פון דונגן ווערן נישטאקסט מיט דוף וכן החיטה בסבת המזונות מן הורעים אנ דרעס אים איז גרס וואונדער דרענע וויא דר שפיון קענען אויס דר ווייזן כי נגדיר אחד מוציא אלף ויותר דען איין קארין סאכט אויס וואקסטן קער אי סווינדן כשיניצל מן הפנעים אז ער ווערס נאר באשירעסט פון פיינע פאקענעש קלדך אז עס קסט נאר דרויף גיט קיין האיל אדער אנדערע שארין כסר נאט אז קען דאס בערעכניס כי ימצא בנגדיר אחד כיו אז פון איין קערעקעיל פון ווייזן קען אים קענן דריי ווערעס וואנאן ובכל שכולת יותר אנ אין איסלר וואן איז קער פון צואנע קערעקעילא דן ווייזן ונמצאו אילנות גדולים אנ עס ווערס נאטן גרעסע בויכר אשר יהיה שרשם כו' וסס ווייזן וואקטן אז נאר פון איין קערנדיל גדול כסר כר אנ דר בוים איז ווער גרס אן ביא אים איז פר האנדן פיל נאסר קאל קער פון דעם פר נאקענעש וואס איך דאס גראכט פון דעם ווייזן יסמס דהב נאקענעש נאר ווי דער קלאנער נאט חתון דר ליט ווערענע יסמסס לויס כו' ווס ער פריינט צו ווערען צו דר גרעסע וואן מן הקטנס אויס דר קלענעס איז שלאכטע וואן אז וויא עס שמיט אז שטארק לי יסמס דרייב אנ ביא אים ווייזן ווערענעש אנ אן נאקענעש דר ווערען אר הרעסס המיוהרס

ואם יבקש אדם בזמן הזה לראות מה שהוא דומה לעניינים ההם יביט בעין האמת עמוה

[illegible]

אין די צייטן איז ער געווען וואונדערליכע ווארן ס'האט דאס לעניעס דאס וואס אין גלייך צו
דיא

יותר מקצתם והאור שזה במציאותו והשגתו לכלל תמיד על ענין אחד. ובפני שהצורך
נ"ב אל המאכל אלא שאפשר לעמוד בזולתו ולמצוא תמורתו יותר סבה שאפשר באור
ובקיום הרכה היתה השגתו יותר קשה ובמציאותו יותר יקרה מן הסיים אלא שהוא ע"כ
זה נמצא הרכה ואינו נמצע כלל סבני אדם וכן אודות המלכודים מן העורות והצמר
והצמחים יש מהם תמורה יותר מן המאכל והשגתם יותר מעוטה אלא לאחר זמן מפני
שיוכל האדם לעמוד זולתם ולהסתפק מהם בשעם בזמן ארוך יותר ממה שיוכל בזמן. אבל
האבנים היקרות מהזב והבסק ושאר מיני המוצאים מפני שהיה הצורך אליהם בעצמם
מעט ותועלתם יותר רחוקה אלא מצד ההכנסה עליהם לא נמצא מהם אצל הכות כ"א
מה שנמצא מן המאכל אצל הכות. והם בעבור העילה אשר זכרנו שיוכל האדם לעמוד
זולתם ישתבח הכבוד החכם החושל והמרחם על עבדיו אשר עינו עליהם למוכה בכל
מה שיש בו תקנתם אין אלוה מבלעדי כס"ש (זכ"ד) אתה חת על הקיקון אשר
לא עמלת בו ולא נדלתו וגו' ואני לא אחוס על ניהו העיר הגדולה וגו'. ואמר דוד
ע"ה (תלמיד קמס) מוב ה' לכל והחזיו על כל מעשיו:

מרפז: לנפש

שפתם וחיל: ובפני שהצורך גם כן אל המאכל אלא שאפשר לעמוד בזולתו כי יל' מ"ס דרך משל א"ש לו נבד
וכל לאכול נפש וא"ש לו ל' יוכל לאכול היותו או שאר דברים מפא"ל כמים. וכ"כ כמובן כי בשבתם ולא יעמדו
קום בני אדם ר' או כ' ימים מחלי מזה עד ל' ימים. ולכן סמלנים הם יקרים יותר וקשים יותר להשיג מן הכיס: אלא מצד
ההכנסה עליהם סבני כס' בעצמם כמו כלבנים וכ"כ נמצא כוסב יותר מכלל ונחשם רק כסבנינו בני כלום לסיח חסוב
ויקר כעצמם וכ"כ כ"כ שיוכלו לקום סכל כ"כ ולכן חיל נמצא ל' כ' כמו שאר דברים כאלהם: וזה בעבור העילה
ומעטם סבנינו שיוכל כלם לעמוד ולתקיים ונחשם:

ראש וואסר ויענין פאר אשיל לעבדך דע בשעפליש מער אן גיבליים איידר צו די אנדערע והאור שזה
במציאותו כי א"ש נ"א לופם א"ש פ' אלע גליד' מיט ויין קציצות א"ש מיט ויין גיבלינג חסיד על ענין אחד
אלע צייט אויף א"ש געשטאנען וספני שדעיד' נ"ב כ"כ א"ש וייל מער ראפן אויך גייט צו עסן שפיו
אלא שאפשר צו נ"א מער קאן אפס בשפיו אן רעם עסן יותר סבה שאפשר פיל מער איידר קען קאן נ"א
גליי אן לופם א"ש אן וואסר היתה השגתו יותר קשה דרום א"ש ר' שפיו פיל שווער צו קריינן ובמציאותו
יותר יקרה א"ש פיל שווער מן וואסר אלא נ"א מן רעם ווענין א"ש ראש פארם פיל צו קריינן ואינו נמצע
א"ש א"ש נ"א פאר מיטן מן רעם מענשליש וכן מודות המלכודים א"ש א"ש אויך וואס גייט אן ר'א.
קליידר מן העורות והצמר מן פעל א"ש וואל א"ש פלאקס יש מהם תמורה א"ש דריינן פאר האגדן מער פ'ר
וועקסלונג א"ש פ'ר גענעדיג א"ש עסן שפיו. גליד' וואס ד'ר מענטש א"ש אדערס קען ער אלן
גין א"ש גיפלינגע קליידר והשגתם יותר מעוטה א"ש צו קריינן ר'א קליידר א"ש נ"א ווייניג א"ש שווער
אלא לאחר זמן נ"א נ"א א"ש צייט גליד' א"ש פיל ערסר קען מען וי' גיט קריינן אפילו פ'ר געלט נ"א א"ש
א"ש אדער סארק א"ש רעם גלייבן מפני שיוכל אדם ראש א"ש וייל א"ש מענטש קאן ראפן א"ש בשפאנר
אן וי'א ולהסתפק מהם א"ש מיט ווייניג מן וי'א קער ער גיטע ראפן אויף אלאגע צייט יותר מער איידר
ער קען קאן מיט רעם שפיו אבל האבנים היקרות אפ'ר ר'א שווערע שווערע הורב והבסק וילכ'ר א"ש
גאלד א"ש אנדער מיט מחבבת מפני שהיה הצורך וייל וי'א ועלפ'קט ווענין גיט וי'ער גייט קען מען וי'
ראפן גיט עסן נ"א אפאקס קעמט וי'א צו גין ותועלתם יותר רחוקה א"ש וי'ער נוצן א"ש נאנץ וי'א אלא
סבני נ"א מן ווענין וייל ל"ש ראפן דרום מקדים ויענין א"ש ראש נאל בי'א וי'א ויין חשוב א"ש שווער
לא נמצא מהם דרום ווערט בי'א פיל ל"ש דער מן גיט א"ש פיל גיפלין מה שנמצא מן המאכל וי'א ע"ס
ווערט גיפלין מן עסן שפיו ב"י א"ש מענשליש ויה בעבור העילה א"ש ראש א"ש מן ווענין רעם מעט וי'ס
מ'ר ראפן גיראקט שיוכל אדם וייל ר'ער מענטש קאן בשפיו אן וי' ששתב הבדא גיראקט א"ש דער
באשפער דער קלונער החסל ד'ר באריקראצער והמרחם על עבדיו וואס ער דער פארקעמט וי'ד אויף
ויען גרעקט אשר עינו עליהם למוכה וואס ער גיט אקטונג אויף וי' צו טיטן בכל מה א"ש אלע ואנן וואס
ע"ס א"ש דריינן פ'ר האגדן וי'ער מקרה א"ש אלוה מבלעדי ע"ס א"ש גיט פאר האגדן מין נאש דען א"ש.
א"ש וי'א נאש ראש גיטאנא צו וי'נה אתה חת על הקיקון ד'ר ראקט חס אויף רעם גלאם אשר לא עמלת
בו וואס ד'ר ראקט ד'ר גיט באמיטס איקר א"ש ולא נדלתו א"ש ד'ר ראקט א"ש גיט גימאקט וואקסן

סדר פא לנפש

בְּאַרְיִמְקִיט אִיז אױפֿגעד אַלע זײַנע װערדן :

טויג

מה שהגיע אליך ממוכותיו וחסדיו אינם נחשבים למאסה לנגד מוכותיו על זולתך וכן השגחתו עליך איננה נחשבת לנגד השגחתו על זולתך. ואשר הגער אינני יודע מה שזכרת אך הבינתי מדבר המלך כפי מה שראיתי מוכותיו וממשלתו בלבד. א"ל השליח אמור אני משבח המלך והעליון אשר אין קץ לסמכותו ולא תכלית למוכותיו וחסדו ואני כלא חשוב בין רובי חייליו וענניו איננו כלום לפי גדול יכלתו. והבין הגער מענין המלך מה שלא היה מבין וגדלה מעלתו בנפשו ונבנסה אימתו בלבו ותגדל בעיניו מוכותיו ומה שהגיע אליו ממנו מפני גדול מעלתו ודעו השוכות הגער כסמכותו ויגדלו מתנותיו ואלו. ואתה אתה שים לבך אתה המדיין הוה משתתכל בלגלג האוכב את הארץ כי אין את מינינים מה שיש בבקעה קטנה מן הארץ כי יש בכולה וכו' מה שיש אחורי הלגלג. התבונן אתה המשל הזה ובחן אותו והבין מענין הבורא ית' כפיהו ויגדל בעיניך מה שחננד מוכותיו וחסדו אשר שם עליך עינו

סרפא לגפיש

[illegible]

